

4 één leerlijn van 4 tot 16 jaar

In 1977 initieerde de toenmalige minister van Onderwijs Van Kemenade het experiment Funderend Onderwijs. Het was een experiment waarbij veertig scholen voor kleuter-, lager en voortgezet onderwijs de opdracht kregen via een goede samenwerking te komen tot vloeiend doorlopend onderwijs aan kinderen van vier tot zestien jaar.

Als je het zegt in de termen van nu betekent dat: basisonderwijs en een goed daarop aansluitend voortgezet basisonderwijs.

In de 'Projectplanning 1982' (bijlage bij de toelichting op de begroting van O&W 1982) wordt de bedoeling van het experiment funderend onderwijs als volgt omschreven: 'Het onderzoeken en beproeven van voorwaarden waaronder een consistent longitudinaal aaneensluitend onderwijsaanbod aan vier- tot ongeveer zestienjarigen kan worden gegeven.'

De grote verschillen in pedagogisch klimaat, didactische werkwijze en leerplanontwikkeling tussen de beide sectoren van onderwijs moesten opgeheven worden.

Drie experimenten zijn er gestart: één integraal experiment in Amsterdam en twee aansluitings-experimenten. Deze laatste twee vinden plaats in Nijmegen en op het eiland Tholen.

De aan deze experimenten deelnemende scholen hebben formeel de uitgangspunten voor het nieuwe basisonderwijs en van het innovatieproces middenschool onderschreven en als grondslag voor hun streven naar vernieuwing aanvaard.

In elke plaats heeft het experiment zijn eigen accent gekregen. Amsterdam richt zich vooral op continue leerlingbegeleiding en mentoraat, Tholen op de regionale samenwerking tussen scholen en Nijmegen op het onderwijsaanbod (vakkenpakket en vakinhouden).

Drie zaken zijn kenmerkend voor het hele funderend onderwijs:

- *één lijn in de pedagogisch-didactische benadering* van vier tot zestien jaar. De zich vernieuwende basisschool zet zijn invloed door in het voortgezet onderwijs: flexibeler werkvormen, heterogene groepering, vergrote zorgbreedte, individualisering en differentiatie, zelfstandig werken etc.
- *een doorlopend leerstofaanbod* van vier tot zestien jaar: longitudinale leerstofplanning met daarin voldoende differentiatieruimte voor de leerlingen en keuzevrijheden voor de leerkrachten;
- *de verbreding van de vorming*: naast de cognitieve vakken is er ook een ruim aanbod van creatieve vakken en sociale vorming.

In deze afdeling komen twee funderend-onderwijsexperimenten aan bod.

Eerst Nijmegen. Peter Seijbel beschrijft het werken aldaar. Het belangrijkste probleem voor wat betreft de aansluiting blijkt te liggen op het gebied van vaardigheden en houding.

Voor Amsterdam schrijven Saskia Albrecht, Dominique Borowski en Jannie Möller over de continue leerlingbegeleiding. In de Vrije School begeleidt één persoon de groep tot het veertiende jaar naar de overstap naar het voortgezet onderwijs. Volgens de opvattingen van Rudolf Steiner maakt de begeleid(st)er een keuze uit het taalleerplan voor klas zes, zeven en acht, die tegemoet komt aan de ontwikkelingsfase van de groep.

Een beschrijving van de regionale samenwerking tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs op het eiland Tholen zal later in *Moer* verschijnen.

Kernredactie